

סדר

תוספתא יומית

בהגהה חדשה לפי גסחאות מדיקות ובנקוד מלא

בפי תקנת והדרכת

מרן מוהרא"ש שליט"א

הלמוד לשבוע פרשת בא (בו טבת - ד' שבט) תשע"ה

מסכתות: בבא קמא (ו-יא) בבא מציעא (א)

יצא לאור ערב שבת קנ"ש לסדר וארא תשע"ה

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקנ"ש' חסידי פרסלג

עיר הקנ"ש ירושלים תונב"א

קריאה נרגשת

לכל אחד מאנשי שלומנו אשר אור הצדיק מאיר בקרבנו! הנה זה כבר במשך י"ד שנה קול כרוז קרי בחיל שכל אחד יבנה לעצמו בי"ת נצחי לעלמא דאתי, בכך שילמד בכל יום ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא. וידוע עד כמה כ"ק מוהרא"ש שליט"א מעורר לציית את רבינו ז"ל לעסוק בכל חלקי התורה הקדושה. והנה לימוד התוספתא היה מוזנח אצל כל חלקי העם, מחמת הקושי, ומחמת ריבוי הגרסאות, ועוד טעמים. והנה התעוררנו כעת, לסדר התוספתא כראוי, נקי משגיאות וברור כהלכה ובניקוד מלא, למען ירוץ הגורס והלומד בו. על כן, על של עתה באנו בעת התחלת הלימוד סדר נזיקין בתחילת ימי השוכבי"ם הק'. אשרי הזוכה לקחת את עצמו ללימוד הזה אשר אורך דקות ספורות ביום בלבד – ויהיה לו בי"ת שלם לעד.

הועד לחפצת והחדרת לימוד התוספתא

יום ראשון, כז טבת

למדת כבד את הדין היומי?

בבלי: יבמות קו; ירושלמי: תרומות נד

מסכת בבא קמא פרק שישי

א. שור שדחף את חברו, ונפל לבור ומת – בעל השור חייב, ובעל חברו פטור. רבי נתן אומר: במועד – זה נותן מחצה וזה נותן מחצה. בתם – בעל חברו משלם שלשה חלקים, ובעל השור רביעי.

ב. החופר בור ברשותו ונפל עליו שור והרגו – חייב בכפר. ואם תזק השור – בעל חברו פטור. החופר בור ברשות הרבים, ונפל עליו שור והרגו – פטור מן הכפר. ואם תזק השור – בעל חברו חייב¹. חפר בור ברשותו ופתח לרשות הרבים, אפילו הוא של רבים – חייב, עד שימסר לרבים. איזה הוא בור שאמרה תורה? חפר ברשות

¹ בבביתא בבא בתרא (דף קעה) הגרסה: יורשי בעל חברו – חייבים לשלם.

היחיד ופתח לרשות היחיד, יש לו רשות לחפור ויש לו רשות לפתח. ברשות הרבים ופתח לרשות הרבים – אין לו רשות לחפור ואין לו רשות לפתח, ברשות היחיד ופתח לרשות הרבים – יש לו רשות לחפור ואין לו רשות לפתח. אבל יש לרבים רשות לכנס לשם ברשות הרבים, ופתח לרשות היחיד, אפילו הוא של רבים – פטור. רבי יוסי בר יהודה מחייב עד שיעשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים, או עד שירחיק מן הכתל ארבעה טפחים, שיחלוץ אדם או עד שימסר לרבים. חפר ופתח ומסר לרבים – פטור. וכן היה נחויגיא פותח וחופר שיהיה עושה, חופר ופותח ומסר לרבים, וכשבא דבר לפני חכמים, אמרו: עשה זה כהלכה. חפר בראוי וכסה בראוי, עשה לה חוליא גבוהה עשרה טפחים, מסרו לחולה ולקון שיש בהן דעת – פטור. חפר שלא בראוי וכסה שלא בראוי, עשה לה חוליא פחותה מעשרה טפחים, מסרו לחרש שומט וקטן שאין בהן דעת – חייב.

ג. חפר תשעה טפחים ובא אחר וחפר טפח – האחרון חייב. רבי יהודה אומר: אחר האחרון למיתתו, אחר הראשון לתוקו. חפר עשרה, ובא אחר וסידו וכירו – האחרון חייב. אחד חפר עשרה, ואחד חפר עשרים, ואחד חפר מאה, ואחד חפר מאתים – כלן חייבין. בור של שנים, אחד מכסה ואחד מוגלה – המוגלה חייב. כפתו

ונתגלה, בשחוא עומד ורואהו, ולא כסוהו – תרי זה תיב. כסוהו והלף, לו, ואף על פי שנתגלה לאחר מבן – פטור. חפר המשה מפתים, ובא אחר ונפר המשה – האחרון תיב? כמה שעורו להזיק? כל שחוא, ולמיתה – עשרה מפתים. סומכוס אומר: לעמק – שלשה מפתים. לארפו ולרחבו – ארבעה. רבי אלעזר אומר: כמלואו של נפל. נפל לפניו מקול הכריה – תיב. לאחריו מקול הכריה – פטור, בבור ובשיח, בין מלפניו ובין מלאחריו – תיב.

ד. נפל לתוכו חרש שוטח וקטן, שור סומא המהלף בלילה – תיב. בן או בת עבד או אמה – פטור. נפל לתוכו שור וכליו ונתקרו – תיב על תבהמה ופטור על חפלים, שנאמר (שמות כא, לה): "ומכרו את השור החי" וגו' – יצאו כלים שאין להם אונאה, יצא אדם שאין הימנו אונאה במותו. למה זה דומה? למניח אבנו וצלוחיתו ברשות הרבים, ובא אחד והזק בהן – תיב על נזקי אדם ופטור על נזקי צלוחית. אם הושם את הצלוחית ונשברה, אף הוא תיב על צלוחיתו. בור שבאמצע הדרך – תרי זה של עולי בבל, עד שיודע לה שהיא של אנשי אותה העיר. שברחבה ושפפרמלית – תרי היא של אנשי אותה העיר, עד שתודע לה שהיא של עולי בבל. שבאמצע השדה – תרי היא של בעל השדה, עד שתודע לה שהיא

של אנשי אותה העיר. הנהרות והמעיינות שמושכין – הרי הן של כל אדם.

ה. המבעית את חברו – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים. צוח באזנו וחרשו – פטור. אהזו באזנו וחרשו – חיב. המבעית בהמת חברו – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים. הלעיטה חלדות הרדופני, וסם הפות, וצואת תרנגולים – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים. העושה מלאכה במי הפאת ובפרת הפאת של חברו – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים. שליח בית דין שהכה ברשות בית דין, והזיק – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים.

ו. רופא אמן שרפא ברשות בית דין, והזיק – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים. המחתך את העבר במעי אמו ברשות בית דין, והזיק – פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים.

ז. אחד שזר וחמור, ואחד שאר בהמה תיה ועוף לנזקו, מועד – משלם נזק שלם, ותם – משלם חצי נזק. אחד שזר וחמור, ואחד שאר בהמה תיה ועוף להרבעה ולכלאים. רבי עקיבא אומר: כל אחד ואחד יתרבה במקומו. רבי יוסי אומר משום רבי ישמעאל: בדברות הראשונות הוא אומר (שמות כ, י): "אתה ובגדך ובתך ושורך

והחמורך וכל בהמתך; שור וחמור בכלל היו, ולמה יצאו? – להקיש עליהן, מה שור וחמור האמורים לענין שבת, עשה שאר בהמה חיה ועוף בשור וחמור, אף שור וחמור האמורים לענין כל דבר, שאר בהמה חיה ועוף בשור וחמור.

ח. נעל פראוי, קשר פראוי, עשה לה מהיצה גבוהה עשרה טפחים. מסרה לחולה ולזקן שיש בהן דעת – פטור. נעל שלא פראוי, עשה לה מהיצה פחותה מעשרה טפחים, מסרה לחרש שומה וקטן, שאין בהן דעת. איזה הוא שלא פראוי? כל שאין יכול לעמד ברוח מצויה. רועה שפסר צאנו לרועה אחר – ראשון חיב, ושני פטור. המוסר צאנו לרועה, אפלו חגר, אפלו חולה, אפלו לפניו בשלש מאות צאנו – פטור. מסרו לחרש שומה וקטן – חיב. לעבד ולאשה – פטור, ומשלמין לאחר זמן. ביצד עושין להם? בית דין פותבין עליהן שטרי חוב. נתגרשה אשה ונשתחרר העבד – חיבין לשלם.

ט. החותך יבילת של חברו ועומד להתכה, לא יאמר לו: "תן לי מה שחבלת בי". אלא נותן כל בשותף! הקוצין נטיעותיו של חברו, ועתיד לקצין, לא יאמר לו: "תן לי מה שחבלת בי". אלא נותן לו כל נוקו!

י. אין שמין בית קב מפני שמשביחו, ולא בית כור מפני שפוגם, אלא שמין בית סאה פחותה באותה שדה, כמה היתה יפה, כמה היא יפה. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: כמה דברים אמורים? בזמן שאכלה יחורי תאנים או שקמפה לולבי גפנים, אבל אם אכלה פגים או בסר – רואין אותן כאלו הן פרות גמורין. רבי יהודה אומר משום רבי עקיבה: אכלה פרות גמיעות – שמין להם גמיעות. גמיעות עצמן – שמין אותו בית סאה. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי עקיבה: תבואה שלא הביאה שלישי – הרי היא בגמיעות.

יא. ליבה וליבתו הרוח, אם יש בשלו כדי ללבות – הרי זה חיב. ואם לאו – הרי זה פטור. רבי שמעון אומר: "שלם ישלם המכער את הבערה" (שמות כב, ה) – הכל לפי הדלקה. המדליק בתוך שלו, כמה תעבור הדלקה? רבי אלעזר בן עזריה אומר: יש עשרה אמה דרוך רשות הרבים, בשעת הרוח – שלשים אמה. רבי יהודה אומר: שלשים אמה, ובשעת הרוח המשים אמה. רבי עקיבה אומר: המשים אמה, ובשעת הרוח שלש מאות אמה. מעשה בערב, שקפיץ האור ביותר משלש מאות אמה והזיק. מעשה שעברה הדלקה את

הירדן² שהיתה קשה. במה דברים אמורים? בזמן שקפצה, אבל אם היתה מסכסכת והולכת, או שהיו עצים מצויין לה, אפלו עד מיל – תרי זה חיב. עברה נהר או גדר או שלולית שהן רחבין שמנה אמות – פטור.

יב. הפדליק את הגדיש והיו בו פלים. רבי יהודה אומר: ישלם כל מה שהיה בתוכו. וחכמים אומרים: אין משלם אלא גדיש של הפנים או גדיש של שעורין. רואין את מקום הפלים באלו מלא תבואה. ומודה רבי יהודה לחכמים במשאיל מקום לחברו להגדיש, והטמין פלים, שאין משלם אלא גדיש. גדיש של הפנים וגדיש של שעורין, ורואין את מקום הפלים באלו מלא תבואה. השאילו לגדש בו הפין וגדש שעורין, שעורין וגדש הפין – אין משלם אלא שעורין. היה גדיש הפין ומחפה בשעורין, שעורין ומחפה בהפנים – אין משלם אלא שעורין.

יג. היה אדם ישן בתוכו, ודלק אפלו שוגג – פטור, מפני שגדון בנפשו. נכנס לחנות של נגר שלא ברשות, ויצאת לו בקעת וטפחה לו בפניו – פטור. ואם נכנס ברשות – בעל החנות חיב. נכנס

² שהיתה מרובה (גירסת מכילתא משפטים).

לְחַנּוּתוֹ שֶׁל נֶפֶח שְׂלֵא בְּרִשׁוֹתוֹ, וַיֵּצֵאוּ נִיּוֹצוֹת וְהִזְקוּהוּ – פְּטוּר.
וְאִם נִכְנַם בְּרִשׁוֹת – בְּעַל הַחַנּוּת חַיֵּב. פּוֹעֵל שֶׁנִּכְנַם לְחַצֵּר בְּעַל
הַבַּיִת שְׂלֵא בְּרִשׁוֹת, אֵף עַל פִּי שְׂיֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לְפָנָם וּלְהַגְבוֹת אֶת
שְׂכָרוֹ. נִגְחָה שׁוּרוֹ שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת, אוֹ שֶׁנִּשְׁכַּחוּ בְּלִבּוֹ שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת –
פְּטוּר. וְאִם אָמַר לוֹ: "הַכְּנַם" – בְּעַל הַבַּיִת חַיֵּב. גָּמַל שֶׁטְּעוּן פִּשְׁתָּן
וְעוֹבֵר בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, וְנִכְנַם בְּפִשְׁתָּנוֹ לְתוֹדֵי הַחַנּוּת, וְדִלְקָה בְּנֵרוֹ
שֶׁל חֲנוּנִי, וְהִדְלִיק אֶת הַבִּירָה, מִן הָאֵנֶף וְלַחוּץ – חֲנוּנִי חַיֵּב. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הִיְתָה לְפָנָיו אֲצִטְמוּהָ³ וְהִדְלִיק – פְּטוּר. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים: אֵף עַל פִּי שֶׁהִיְתָה לְפָנָיו אֲצִטְמוּהָ, וְהִדְלִיק – חַיֵּב. וְכֵן הָיָה
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּנֵר חֲנֻכָּה – פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהִנִּיחַ בְּרִשׁוֹת. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה – חַיֵּב, כְּגוֹן אֵלּוּ מִסְכְּכִין עַל פְּתָחֵי
חַנּוּיּוֹתֵיהֶן בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים בְּחֹג, אֵף עַל פִּי שְׂיֵשׁ לָהֶן רִשׁוֹת, וּבֹא
אַחַר וְהִזְק בְּהֵן – הָרִי זֶה חַיֵּב.

יד. חֹמֶר בְּשׁוֹר שְׂאִין בְּבוֹר, וּבְבוֹר שְׂאִין בְּשׁוֹר, שֶׁהַשׁוֹר חַיֵּב בְּכַפֵּר
וְחַיֵּב בְּשִׁלְשִׁים שֶׁל עֶבֶד. נִגְמַר דִּינּוֹ – אָסוּר בְּהִנָּאָה וְדָרְבּוֹ לִילָדָה
וְלַחֲזִיק, מִזֶּה שְׂאִין בֶּן בְּבוֹר. חֹמֶר בְּבוֹר, שֶׁהַבוֹר מוּעַד לְעוֹלָם, מִזֶּה
שְׂאִין בֶּן בְּשׁוֹר. חֹמֶר בְּשׁוֹר שְׂאִין בְּאֵשׁ, וּבְאֵשׁ שְׂאִין בְּשׁוֹר: שֶׁהַשׁוֹר

³ סְפָסְלִים הַעוֹמְדִים עַל רַגְלִים.

חַיֵּב בְּכּוֹפְרִין, וְחַיֵּב בְּשׁוֹלְשִׁים שֶׁל עֶבֶד, וְנִגְמָר דִּינּוֹ אָסוּר בְּהִנָּאָה,
וְאִם מָסְרוּ לְחֵרֶשׁ שׁוֹמֵט וְקָמָן – חַיֵּב, מֵה שְׁאִין בֶּן בָּאֵשׁ. הַמֵּר בָּאֵשׁ,
שֶׁהָאֵשׁ מוֹעֵדֶת לְעוֹלָם, מֵה שְׁאִין בֶּן בְּשׂוֹר. הַמֵּר בְּבוֹר שְׁאִין בָּאֵשׁ,
וּבָאֵשׁ שְׁאִין בְּבוֹר: הַמֵּר בְּבוֹר, שֶׁהַבּוֹר מָסְרוּ לְחֵרֶשׁ שׁוֹמֵט וְקָמָן –
חַיֵּב, מֵה שְׁאִין בֶּן בָּאֵשׁ. הַמֵּר בָּאֵשׁ, שֶׁהָאֵשׁ דִּרְבָּה לִילָף וּלְחַזֵּיק,
וּמוֹעֵדֶת לְאֹכֵל דְּבַר הָרְאוּי לָהּ, וְדַבָּר שְׁאִין רְאוּי לָהּ, מֵה שְׁאִין בֶּן
בְּבוֹר.

יום שני, כח טבת

למדדת כבר את הדף היומי?

בבלי: יבמות קז; ירושלמי: תרומות נה

מסכת בבא קמא פרק שביעי

א. הַגָּנֵב – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְאִם טָבַח וּמָכַר – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי
אַרְבָּעָה וְחִמְשָׁה. הַגְּזוֹלָנִים – בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד אֵין מִשְׁלָמִין אֶלָּא קָרָן.
שְׁאֵלוּ תְלֻמִּידֵיו אֵת רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי: וְכִי מַה רְאֵתָה תוֹרָה לְהַחְמִיר

בגנב יותר מבגזלן? אומר להם: גזלן, השווה עבד לקונו. וגנב, חלק כבוד לעבד יותר על כבוד קונו, כביכול, עשה גנב את עין העליונה שאינה רואה. ואת האזן שאינה שומעת, שנאמר (ישעיה כט, טו): "הוי המעמיקים מה' לסתר" וגו'. "ויאמרו לא יראה" וגו' (תהלים צד, ז). "אמרים אין ה' ראה אתנו עוב ה' את הארץ" (יהושע מ, יב). רבי מאיר אומר: משלו משל משם רבן גמליאל, למה תדבר דומה? לשנים שעשו משתה בעיר אחת, אחד קרא את בני העיר ואת המלך לא קרא, ואחד לא קרא לא המלך ולא את בני העיר, איזה מהן עזשו מרבה? זה שקרא את בני העיר ואת המלך לא קרא, עזשו מרבה יותר מן השני! אומר רבי עקיבה: מפני מה אמרו: 'טבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה וחמשה' מפני שנשתרש בחטא.

ב. חמשה דברים היה רבן יוחנן בן זכאי אומר כמין חומר: מפני מה גלו ישראל לבבל יותר מכל הארצות בלן? מפני שבית אברהם אביהם היה משם. משלו משל, למה תדבר דומה? לאשה שקלקלה על בעלה, להיכן משלחה? לבית אביה! בלוחות הראשונות הוא אומר (שמות לב, טז): "ויהלחת מעשה אלהים המה" וגו', ובשניות מעשה משה (שם): "והמכתב מכתב אלהים". משלו משל, למה תדבר

דומה? למלך בשר ודם שקדש את האשה, הוא מביא את הלבלר, ואת הקלמוס, ואת הדין, ואת השטר, ואת העדים. קלקלה, היא מביאה את הכל, ויה שיתן לה המלך כתב 'הפר יד' שלו. הרי הוא אומר (ויקרא ה, כב): "אשר נשיא יחטא" – אשרי הדור שהנשיא שלו מביא חטאת על שגגתו. "ורצע אדוני את אוננו בפרצע" (שמות כא, ו). וכי מה נשתנה און יתר לרצע מכל איבריו? לפי ששמעה מהר סיני (ויקרא כה, נח): "כי לי בני ישראל עבדים" – עבדי הם; ופרק ממנו על שמים והמליך עליו על בשר ודם, לפיכך אמר הכתוב: 'תבוא און ותרצע שלא שמרה את מה ששמעה'. דבר אחר: הוא לא רצה להשתעבד לקונו – יבא וישתעבד לבנותיו. ואומר (דברים כו, ה): "מזבח אבנים לא תניף עליהן ברזל". וכי מה ראה הכתוב לפסל את הברזל, יתר מכל מיני מתכות? מפני שהחרב נעשה ממנו, והחרב סימן פרענות, והמזבח סימן כפרה, מעבירים דבר שסימן פרענות מדבר שסימן כפרה. והלא דברים קל וחומר, ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על שמטילות כפרה בין ישראל לאביהם שבשמים, אמר הכתוב: "לא תניף עליהן ברזל", בני תורה שהן כפרה לעולם – על אחת כמה וכמה שלא ליגע בהן אחד מכל המויקין בלן. הרי הוא אומר (דברים כו, ו): "אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך" – אבנים שמטילות שלום!

והלא דברים קל וחמר, ומה אכנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על שמפילות שלום בין ישראל לאביהן שבשמים, אמר המקום: יהיו שלמים לפני בני תורה, שהן שלום בעולם – על אחת כמה וכמה וכמה שיהיו שלמים לפני המקום.

ג. שבועה גנבין הז: הראשון שבכלן – גונב דעת הבריות, והמסרב בחברו לאורחו⁴, ואין בלבו לקרותו, והמרבה לו בתקרובות ויודע בו שאינו מקבל, והמפתח לו חביות שמכורות להגנני, והמעיל במדות, והמשקר במשקלות, והמערב הנורה בתלתן⁵, ואת החמץ בשמן, אף על פי שאמרו אין השמן מקבל כלום⁶, לפיכך מושחין בו את המלכים, ולא עוד אלא שמעלין עליו, שאלו היה יכול לגנב דעת העליונה – היה גונב, שכל הגונב דעת הבריות נקרא 'גנב', שנאמר (שמואל ב טו, ו): "ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל"; מי גדול 'גונב' או 'נגנב'? הוי אומר 'נגנב', שיודע שנגנב ושותקו וכן מצינו, בשהיו ישראל עומדין לפני הר סיני, בקשו לגנב דעת

⁴ שמכרש הרבה מחברו שיבוא להתארח אצלו, אבל פאטת אין בלבו לקרותו, הרי זה גונב דעתו.

⁵ נורה הוא מין צמח גרוע במעמו ומראיתו בתלתן.

⁶ הינו שאף על פי שצמח השמן שהוא נותן לו – הוא יפה מבלי שמין פגם, אבל הוא גונב את דעתו במדתו, שסבור שנותן לו בשבילו על השלחן כלי כלא שמן, ואינו יודע שהחמץ נמצא למטה, והשמן צף על גביו.

העליונה, שנאמר (שמות כד, ז): "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"; כביכול 'נגנב' הוא להם, תלמוד לומר (דברים ה, כו): "מי יתן ותיה לבכם זה להם ליראה אתי" וגו'; אם תאמר שאין הכל גלוי לפניו, והלא כבר נאמר (תהלים עה, לו-לז): "ויפתוהו בפייהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בכריתו", אף על פי כן (שם פסוק לח): "והוא רחום וכפר עון" וגו'; ואומר (משלי כו, כג): "כסף סיגים מצפה על חרש שפתים דלקים ולב רע". רבי מאיר אומר: בוא וראה כמה חביבה מלאכה לפני מי שאמר ותיה העולם, שור מפני שבטלו ממלאכתו - משלם חמשה. שה מפני שאין לו מלאכה - משלם ארבעה. רבן יוחנן בן זכאי אומר: בוא וראה, כמה חס המקום על כבוד הבריות, שור, מפני שמהלך ברגליו - משלם חמשה. שה, מפני שטוענו - משלם ארבעה. למעלה מהן, גנב את האסורין בחניה - שפטור מלשלם. את השטרות, ואת הפרקעות, ואת התקדשות - אין משלם אלא קרן. את הבהמה, ואת העופות, ואת הכסות, ואת הפרות, ואת הכלים - משלם תשלומי כפל. אף על פי שאסור בהנאה⁷ - יש לו התר לאחר זמן. הגונב את השור, טבח ומוכרו - משלם חמשה. שה - משלם ארבעה, שנאמר (שמות כא, לו):

⁷ אף על פי שפטר חמור אסור עכשו בהנאה, אבל בין שבידו לפדותו בשה, ויש לו התר לאחר זמן, הרי זה נחשב כאלו זה שלו. ואינו משלם, אלא מה שבין זה לזה, שהיה יכול לפדותו בשה.

"חמשה בקר ישלם תחת השור". למעלה מהן, הגונב את בן חורין – שגדון עליו בנפשו. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר (משלי כט, ד): "חולק עם גנב שזנא נפשו" וגו'. משלו מושל, למה הדבר דומה? לאחד שטוען ויצא מבית חברו, מצאו אחד, ואמר לו: מה זה פלוני? אומר לו: טול חלקך, ואל תגיד! לאחר זמן מצאו בעל גנבה, אומר לו: משביע אני עליך, אם לא ראית אדם שטען בלי ויצא מתוך ביתי. אומר לו: שבועה שאיני יודע מה אתה סח; על זה נאמר: "חולק עם גנב שזנא נפשו אלה ישמע ולא יגיד". אבל המתגנב מאחר חברו, וחולק ושונה פרקו, אף על פי שנקרא גנב – זוכה לעצמו! שנאמר (משלי ה, ל): "לא יבוזו לגנב כי יגנב" וגו'. סוף שמתמנה פרנס על הצבור ומזכה את הרבים, וזוכה לעצמו, ומשלים על מה שבגדו, שנאמר (משלי ה, לא): "ונמצא ישלם שבועתים" וגו'; ואין 'שבועתים' אלא דברי תורה, שנאמר (תהלים יב, ז): "אמרות ה' אמרות טהורות וגו' מוזק שבועתים".

ד. גנב ונתן לאחר וטבח, גנב ונתן לאחר ומכר, גנב ונתן לאחר והחליף, גנב והקדישו, גנב ונתן במתנה, גנב ונתן בתקפה, גנב ופרע את חובו, גנב ושלח סבלונות לבית המיו – מושלם תשלומי ארבעה וחמשה. הגונב את הקטעת, ואת החגרת, ואת הפומא,

הגונב של שתפין - משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה.
השתפין שגנבו - משלמין תשלומי כפל, ופטורים מתשלומי שלשה.
ה. הגונב טרפה ומכרה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. פלאים
ומכרו - משלם תשלומי ארבעה וחמשה; דברי רבי שמעון. וחכמים
אומרים: אין משלם אלא תשלומי כפל בלבד. רבי אליעזר אומר:
הפלאים מן הרחל, ומן הגדי - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. מן
הכזי - משלם תשלומי כפל, ופטור מתשלומי שלשה. הגונב פרה
מעברת ומבחה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. מעברת וילדה,
ואחר כך טבח את עברה - משלם תשלומי כפל ופטור מתשלומי
שלשה. הגונב פרה מעברת וילדה, ואחר כך מבחה, שמנה
והכחישה - משלם תשלומי כפל בשעת הגנבה. ותשלומי ארבעה
וחמשה בשעת מביחה ומכירה. כחוישה והשמינה - משלם תשלומי
כפל בשעת גנבה, ותשלומי ארבעה וחמשה בשעת מביחה ומכירה.
הגונב פרה ומבחה ומכרה, שור הנסקל ומבחו, עגלה ערופה
ומבחה, והטובח לעבודה זרה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה;
דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עד שתהא זביחה מתרת
באכילה. רבי נחוניא בן הקנה אומר: יום הכפורים תרי הוא בשבת
לתשלומין.

ו. מְכַרְהָ הוּיץ מִרְגְּלָהּ, הוּיץ מִקַּרְנֶיהָ, וְהוּיץ מִגִּזְתָּהּ – מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: הוּיץ מִיָּדָה וְהוּיץ מִרְגְּלָהּ – מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. הוּיץ מִקַּרְנֶיהָ, וְהוּיץ מִגִּזְתָּהּ – מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. רַבִּי אֱמִיר: הוּיץ מִדְּבַר שֶׁהִנְשָׂמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ – מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הוּיץ מִדְּבַר שֶׁאֵין הִנְשָׂמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ – מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְאֵין מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה.

ז. גָּנַב בְּרִשׁוֹת וְטָבַח וְיָמַר, אִם הִגְבִּיחַ וְנָתַן לְפִדְיוֹן בָּנוּ – הָרִי זֶה חַיִּב. וְאִם לֹא – פְּטוּר. נָתַן לְפִדְיוֹן בָּנוּ, לְבַעַל חוּבוֹ, וְלֹאִשָּׁה בְּכַתְּבָתָהּ – לֹא עָשָׂה כְּלוּם. הִגְבִּיחַ וְנָתַן לְפִדְיוֹן בָּנוּ, וְלְבַעַל חוּבוֹ, וְלֹאִשָּׁה בְּכַתְּבָתָהּ – מִה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. הָיָה עוֹמֵד בְּרִשׁוֹת הָרָבִים, וְטָבַח וְיָמַר – אֵין מִשְׁלֵם אֵלָּא קָרְנוֹ.

ח. הַגּוֹנֵב תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי – מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, אֵת הַשְּׁטָרוֹת וְאֵת הַקַּרְקָעוֹת וְאֵת הַהִקְדָּשׁוֹת, אֶחָד קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים וְאֶחָד קִדְּשִׁים קְלִים – אֵין מִשְׁלֵם אֵלָּא קָרְנוֹ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אָמַר: קִדְּשִׁים קְלִים כְּהִדְיוֹט, וּשְׂאֵר כָּל הַקִּדְּשִׁים – אֵין מִשְׁלֵם אֵלָּא קָרְנוֹ. בֶּן עֲזַאי אָמַר: בְּכוֹר כְּהִדְיוֹט, וּשְׂאֵר כָּל הַקִּדְּשִׁים – אֵין מִשְׁלֵם אֵלָּא קָרְנוֹ. אֲבָא יוֹסִי בֶּן דּוּסַאי אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹסִי בֶּן הַגְּלִילִי: שְׁלָמִים כְּהִדְיוֹט, וּשְׂאֵר כָּל הַקִּדְּשִׁים – אֵין מִשְׁלֵם אֵלָּא קָרְנוֹ.

ט. שָׁנִים מְעִידִין בּוֹ שְׁנָנָב, וְשָׁנִים מְעִידִין בּוֹ שְׁטָבַח וּמָכַר, נִמְצְאוּ
 זוּמְמִין – עַל טְבִיחָה וּמְכִירָה הוּא מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְהֵן מְשַׁלְּמִין
 תְּשֻׁלוּמֵי שְׁלֵשָׁה. נִמְצְאוּ זוּמְמִין – עַל הַגְּנֵבָה הוּא פְּטוּר, וְהֵן מְשַׁלְּמִין
 תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. נִמְצְאוּ זוּמְמִין עַל זֶה וְעַל זֶה – חֵיבִין, וְעַל זֶה נֶאֱמַר
 (דְּבָרִים יט, יט): "וְעִשִּׂיתֶם לוֹ בְּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו". שָׁנִים מְעִידִין
 בּוֹ שְׁנָנָב, וְהֵן מְעִידִין בּוֹ שְׁטָבַח וּמָכַר. נִמְצְאוּ זוּמְמִין – עַל הַטְּבִיחָה
 הוּא מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְהֵן מְשַׁלְּמִין תְּשֻׁלוּמֵי שְׁלֵשָׁה. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי: בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהֵן שְׁתֵּי עֲדוּת, אֲכָל אֵינָם אֵלָּא
 עֲדוּת אַחַת: עֲדוּת שְׁבֻטָּלָה מְקַצֶּתָּהּ – בְּטָלָה כְּלָהּ. נִמְצְאוּ זוּמְמִים –
 עַל טְבִיחָה וּמְכִירָה הוּא פְּטוּר, וְהֵן מְשַׁלְּמִין תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. נִמְצְאוּ
 זוּמְמִין עַל זֶה וְעַל זֶה – חֵיבִין. וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "וְעִשִּׂיתֶם לוֹ בְּאֲשֶׁר
 זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו". 'תֵּן לִי שׁוּרִי' וְאָמַר: 'אֵין לִי אֵלָּא מְעוֹת'. 'תֵּן לִי
 מְעוֹת!' וְאָמַר: 'אֵין לִי אֵלָּא בְּהֶמְדָּה'. 'תֵּן לִי שְׁלֵשָׁה אַרְבָּעָה שׁוּרִים!
 וְאָמַר: 'אֵין לִי אֵלָּא אֶחָד'. אִם הָיָה יָפָה בְּדָמֵי כֶּלֶן – שְׁמִין לוֹ.

יוֹם שְׁלִישִׁי, כַּט טַבַּת

לְמַדְתָּ כָּבֵר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי?

בְּבִלִי: יְכַמּוֹת קַח; יְרוּשְׁלָמִי: תְּרוּמוֹת נוֹ

מִסְפַּקַת בָּבָא קָמָא פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. הַגּוֹנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶחָד גּוֹנֵב אִישׁ וְאִשָּׁה וְגַר, וְעֶבֶד מִשְׁחָרֵר. אֶחָד אִישׁ וְאִשָּׁה וְגַר וְעֶבֶד מִשְׁחָרֵר שְׁגָנְבוּ – הָרִי אֵלָּו חֵיבִין. מְכַר, בֵּין לְאֶבְיוֹ בֵּין לְאֶחָיו, בֵּין לְאֶחָד מִן הַקְּרוֹבִים – חֵיב. גָּנְבוּ וְלֹא מְכָרוּ, אוֹ שֶׁמְכָרוּ וְעוֹמֵד בְּשׁוּק – פְּטוֹר. הַגּוֹנֵב אֶת הָעֶבְדִּים – פְּטוֹר. שְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שְׁגָנְבוּ, וְשְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שֶׁמְכָר, נִמְצָאוּ זִמְמוּן עַל גְּנֵבָה – פְּטוֹר, וְהֵן פְּטוֹרִין. נִמְצָאוּ זִמְמוּן עַל מְכִירָה – הוּא פְּטוֹר וְהֵן פְּטוֹרִין, עַל זֶה וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים יט): "וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו".

ב. הֵיכֵן שׁוֹרֵי שְׁגָנְבֵתָּ? אָמַר לוֹ: אֶתְּהָ מְכַרְתּוּ לִי, אֶתְּהָ נָתַתּוּ לִי בְּמִתְנָה, אֶבְיָד מְכָרוּ לִי, אֶבְיָד נָתַנּוּ לִי בְּמִתְנָה, וְהַעֲדִים מְעִידִין בּוֹ

שגנב וטבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הודה עד שלא באו עדים – אין משלם אלא קרן. משבאו עדים – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. היכן שורי שגנבת? ואמר לו: תועה מצאתיו וטבחתיו. והעדים מעידים בו שגנב וטבח. מאליו בא אצלי וטבחתיו והעדים מעידין בו שגנב וטבח ומכר בשוק. היה עומד וטבחתיו, והעדים מעידין בו שגנב וטבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הודה, בין משבאו עדים ובין עד שלא באו עדים – אין משלם אלא קרן. היכן שור שהפקדתי אצלך? ואמר לו: איני יודע מה אתה סח! או שאמר לו שאבד, והעדים מעידים בו שאכלו – אין משלם אלא קרן. הודה, בין משבאו עדים ובין עד שלא באו עדים – אין משלם אלא קרן. היכן שורי שגנבת? ואמר לו: אתה מכרתו לי, אתה נתתו לי במתנה; אביך מכר לי, אביך נתנו לי במתנה; משביעך אני, ואמר: אמן, והעדים מעידין בו שגנב, וטבחו ומכרו – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הודה לאחר שבועה, או עד שלא באו עדים – משלם קרן וחמש ואשם. משבאו עדים – משלם תשלומי ארבעה וחמשה ואשם.

ג. היכן שורי שגנבת? ואמר: תועה מצאתיו וטבחתיו. משביעך, ואמר אמן, והעדים מעידים שגנב, מאליו בא אצלי וטבחתיו. בשוק

הִיָּה עוֹמֵד וְטוֹבַחְתִּיו, מִשְׁבִּיעֵךָ אָנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגָנָב – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאֲשָׁם. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, אִם עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים הוֹדָה – מְשַׁלֵּם קָרְן וְחֹמֶשׁ וְאֲשָׁם. וְאִם מִשְׁבָּאוּ עֲדִים הוֹדָה – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאֲשָׁם. הֵיכֵן שׁוֹרֵי שֶׁהִפְקַדְתִּי אֶצְלָךָ? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶתָּה סָה, אוֹ שְׂאֵמַר לוֹ: אָבֵד, מִשְׁבִּיעֵךָ אָנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׂאֵכְלוּ – אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קָרְן. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, בֵּין מִשְׁבָּאוּ עֲדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים – מְשַׁלֵּם קָרְן וְחֹמֶשׁ וְאֲשָׁם. אָמַר לוֹ: נִגְנַב, מִשְׁבִּיעֵךָ אָנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים בּוֹ שְׁגָנְבוּ – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. הוֹדָה לְאַחַר שְׁבוּעָה, עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֲדִים – מְשַׁלֵּם קָרְן וְחֹמֶשׁ וְאֲשָׁם. אִם מִשְׁבָּאוּ עֲדִים – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאֲשָׁם, וְחֹמֶשׁ עוֹלָה לוֹ מִתּוֹךְ כֶּפֶל; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כָּל הַמְשַׁלֵּם אֶת הַקָּרָן – מְשַׁלֵּם חֹמֶשׁ וְאֲשָׁם. וְכֹל שֶׁאֵין מְשַׁלֵּם אֶת הַקָּרָן – אֵין מְשַׁלֵּם חֹמֶשׁ וְאֲשָׁם, וְאֵין מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל וְתְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמֶּשֶׁת. מוֹסִיף, חֹמֶשׁ וְאֲשָׁם זֶה אֵינוֹ בָּא מִכַּחַּ בְּעֵלִים אֶלָּא מִכַּחַּ שְׁבוּעָה.

ד. אֵין פּוֹרְשִׁין נִשְׁבִּין לַיּוֹנִין, אֶלָּא אִם בֵּן הִיָּה רְחוּק מִן הַיִּשׁוּב שְׁלֹשִׁים רִים. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בַּמִּדְבָּר! אֶכֶּל בַּיִּשׁוּב, אֶפְלוּ מֵאֵה מִיל – תְּרֵי זֶה אָסוּר. אֵין מְגַדְלִין תְּרַנְגוּלִין בִּירוּשָׁלַיִם מִפְּנֵי הַקְּדוּשִׁים,

ואם יש להן גנה או אשפה – הרי זה מתר, אף על פי שאמרו אין
 מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדלין בכור בעל מום
 שלשים יום. ואם היתה תם – אפילו עשר שנים – הרי זה מתר. ומה
 אני מקים "לא תראה את שור אחיד או שני נדחים" וגו' (דברים כב),
 במדברות שביהודה במדברות שבכפר עמקין. מפני מה אמרו: אין
 מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל? מפני שמביאין בהמה דקה מחוץ
 לארץ ואין מביאין בהמה גסה מחוץ לארץ. אף על פי שאמרו: אין
 מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדלין אותה קדם לרגל
 שלשים יום, קדם למשתה בנו שלשים יום. ולא שתהא יוצאה ורועה
 בשוק, אלא שתהא קשורה לכרעי המטה. שאלו את רבן גמליאל:
 מהו לגדל בהמה דקה בארץ ישראל? אמר להן מקימין את העגונה
 שלשים יום, והמפכה לוקח ומזכר, ובלבד שלא ישיר את האחרונה
 שבהן יתר משלשים יום. כל האשכולות שעמדו להן לישראל,
 משמות משה ועד שעמד יוסי בן יעזר איש צרדה, ויוסף בן יוחנן
 איש ירושלים – אי אפשר לתן בהן דפי, משמות יוסי בן יעזר איש
 צרדה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים, ועד שמות יהודה בן בבא שהיו
 כל מעשיו לשם שמים, אלא שגדל בהמה דקה. בך היתה פעם אחת,
 חלה, נכנס רופא אצלו, אמרו לו: אין לך רפואה אלא בחלב רותה.
 לקח לו עז וקשרה בכרעי המטה, והיתה יונק ממנה חלב רותה,

שְׁתִּיחַ גִּזְחָה, פֶּעַם אַחַת בְּקִשׁוֹ חֲכָמִים לְכַנֵּס אֶצְלוֹ, אָמְרוּ: הֵיאָדָּ נִכְנָס אֶצְלוֹ? שְׁלֹסְמִים עֲמוֹ בְּבֵיתוֹ וּכְשִׁמְתוֹ, דִּקְדְּקוּ חֲכָמִים בְּמַעֲשָׂיו, וְלֹא מִצְאוּ בוֹ עוֹן, אֲלֵא זֶה בְּלִבְדוֹ, אִם הוּא אָמַר בְּשִׁעַת מִיתָה: יוֹדַע אֲנִי שְׂאִין בְּיַדִּי עוֹן אֲלֵא זֶה בְּלִבְדוֹ – שְׁעֵבְרַתִּי עַל דְּבָרֵי חֲבָרִי. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל שְׁזוּרִי, מִבְּעָלִי בְּתַיִם הָיוּ בֵּית אֲבָא, וּמִפְּנֵי מַה חָרַב? מִפְּנֵי שְׁדָּנֵי דִּינֵי מוֹמֵנוֹת בְּאַחַד, וְשִׁגְדָּלוֹ בְּהַחֲמָה דְּקָה, אִם עַל פִּי כֵּן חָרַשׁ הָיָה לָנוּ סְמוּךְ לְעִיר, וְשִׁדְּהָ מִפְּסָקַת בֵּינוּ לְעִיר, שְׁבַתְּחָמָה נִכְנָסַת וַיּוֹצֵא דָרָד עָלֶיהָ. רוּעָה שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה – אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְמַכּוּר בְּלָן בְּאַחַד, אֲלֵא מוֹכֵר וְהוֹלֵךְ עַל יַד עַל יַד, נִפְּלוּ לוֹ חֲזִירִים וּכְלָבִים בִּירוּשָׁה – אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְמַכּוּר אוֹתָן בְּלָן בְּאַחַד, אֲלֵא מוֹכֵר וְהוֹלֵךְ עַל יַד עַל יַד, נָדַר לְקַח לוֹ בֵּית וְלְקַח לוֹ שְׁדָה – אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְקַח לוֹ מִיד, אֲלֵא עַד שְׁיִמְצָא אֶת תְּחֻגּוֹן לוֹ. מַעֲשֵׂה בְּאַשָׁה אַחַת שְׁחָצַר לָהּ בְּנָה, וְאָמְרָה: קוֹנָם כָּל מִי שְׁיִשְׁלַח אֵלַי, אִינִי מְחִזְרָתוֹ, וַיִּדְעוּ בָּהּ שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׂאִינָן תְּחֻגּוֹנִים, קָפְצוּ עָלֶיהָ, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְאָמְרוּ: לֹא נִתְּבַוְּנָה זֹו אֲלֵא עַד שְׁתִּמְצָא אֶת תְּחֻגּוֹן לָהּ.

ה. כָּשֶׁם שְׂאִין מוֹגְדָלִין בְּהַחֲמָה דְּקָה – כָּדָּ אִין מוֹגְדָלִין תִּיחַ דְּקָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: מוֹגְדָלִין בְּלָבִים, כּוּפְרִים, וְחֻלְדוֹת תְּסַנְיָאִין.

והתולין, והקופות – דברים המנוקין את הבית, אף על פי שאמרו
 אין מגדלין בלבים בישוב – אבל מגדלין בעירות הסמוכות לספר.
 בימים קושרים אותן בשלשלאות של ברזל ומתירין אותן בלילות.
 רבי אלעזר אומר: המגדל בלבים במגדל הזירין.

ו. צד אדם יוני שובך מתוף שלו. אימתי? בזמן שהושיבן בתקנתו.
 לא הושיבן בתקנתו – אסור בהן, ומתר בגדוליהם. אבל צדין תיה
 ועוף מפל מקום, ואין נמנעין. בראשונה שהיו שבטים בתקנו, אמרו:
 אין אדם פורש הרמו ומעמיד ספינתו בתוף של חבריו, אבל צדין
 בחפים ובמכמזרים בכל מקום ואין נמנעין, ובלבד שלא יפרש את
 הקלע ויעמיד את הספינה. אין השבטים צדין דגים מימיה של
 טבריה, מפני שהוא של נפתלי. ולא עוד, אלא שנותנין לו מלא חבל
 של חרם לדרומו של ים, שנאמר (דברים לג): "ים ודרום ירשה"; דברי
 רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר: "ים" – זה ימה של סוכני.
 "דרום" – זה ימה של טבריא. "ירשה" – זה ים הגדול. רבי שמעון
 בן אלעזר אומר: תלושין שבמדבר – תרי הן של כל השבטים.
 ומחברין – תרי הן של אותו השבט. וכן תיה רבי שמעון בן אלעזר
 אומר: אין לה כל שבט ושבט, שלא תיה נוטל בהר ובשפלה ובנגב,
 וכן לפניהם, תחתי והאמזרי והכנעני והפריזי ותחוי ותיבוסי – ירדן

שְׁבָאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמָר (יהושע יג): "הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל". וְאֹמֵר (במדבר לה):
"וַיַּמְעַבְרֵן לַיַּרְדֵּן יַרְחוֹ קְדָמָה מִזְרָחָה יַרְדֵּן שְׁבִירַחוֹ"; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה.
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אֹמֵר: הָרִי הוּא אֹמֵר (במדבר לה): "כִּי אַתֶּם
עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה בְּנֵעוּ", בֵּינֵן שְׂאֵתֶם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן
הָרִי אַתֶּם בְּאֶרֶץ בְּנֵעוּ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: תַּחֲוִמֵי אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל שְׁבַכְתּוּבִים – נִדְוָנִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

יום רביעי, א' שבט

לְמַדְתָּ כָּבָר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי ?

בְּכָלִי : יְבָמוֹת קט ; יְרוּשָׁלַּיִם : תְּרוּמוֹת נו

מִסְכַּת בָּבָא קָמָא פָּרָק תְּשִׁיעִי

א. הַשּׁוֹר, וְהַבּוֹר, וְהַמְּבֻעָה, וְהַהֲבָעָה, שׁוֹמֵר הַנֶּחֱם וְהַשּׂוֹאֵל, נוֹשֵׂא
שְׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר, נֶזֶק צֶעַר וְרַפּוּי וְשִׁכְתָּה וּבִשְׁתָּה. חָבֵל בּוֹ חֲמִשָּׁה – נוֹתֵן
לוֹ חֲמִשָּׁה. אֵינּוּ אֵלָּא אַרְבָּעָה – נוֹתֵן לוֹ אַרְבָּעָה. אֵינּוּ אֵלָּא שְׁלֹשָׁה –
נוֹתֵן לוֹ שְׁלֹשָׁה. אֵינּוּ אֵלָּא שְׁנַיִם – נוֹתֵן לוֹ שְׁנַיִם. אֵינּוּ אֵלָּא אֶחָד –

נותן לו אחד. בנגזק ביצד? הבהו וקטע ידו, וקטע רגלו, אין רואין אותו באלו עושה סלע ביום, ובאלו עושה מנה ביום, אלא רואין אותן באלו חגר שומר קשוואין. ואם תאמר: לקתה מדת הדין? מדת הדין לא לקתהו שפכר נותן לו דמי ידו ודמי רגלו. אבל הבהו וצמתה ידו. הבהו וצמתה רגלו – רואין אותו באלו עושה סלע ביום – נותן לו סלע ביום. מנה – נותנין לו מנה ביום, ונותנין לו כל גזקו. ובכללן – שמיין ונותנין לו מיד. לפיכך אם מתנונה והולך, אפלו חמש שנים – אין לו אלא מה שאמדהו, הכריא – נותן לו מה שאמדהו, עד כמה נותן לו? עד כדי שיכריא. בן עזאי אומר: נותן לו. זכה מזון. עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה – חיב לרפאותו, וחיב לתן לו דמי שבתו. שלא מחמת המכה או שעבר על דברי הרופא – פטור. רבי יהודה אומר: אפלו עלו בו צמחים מחמת המכה, ונסתרה המכה – חיב לרפאותו, ופטור מלתן שבתו. וחכמים אומרים: כל שחיב לרפאותו – חיב לתן לו שבתו. וכל שפטור מלרפאותו – פטור מלתן לו שבתו.

ב. המכה את חברו ואמדהו למיתה – אומדין אותו לחיים. לחיים – אין אומדין אותו למיתה. אמדהו למיתה – חיב מיתה ופטור מן המזון. אמדהו למזון – חיב מזון ופטור מן המיתה. אמדהו

למיתת והקל ממה שהיו – אומדים אותו למזון שניה. מאימתי נתן ל? משעה שהכהו. אמדוהו לחיים – משלם נזק צער רפוי ושבת ובשת ליורשין. אמדוהו למיתת והקל ממה שהיה, הכביד ואחר כך מת – אומדים אותו, אם מחמת מכה ראשונה מת – תרי זה חיב. ואם לאו – תרי זה פטור. רבי נחמיה אומר: אפלו מת מחמת מכה ראשונה – פטור. ועוד זו דרש רבי נחמיה (שמות כא): "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה", וכי עלתה על לב שיהא זה מהלך בשוק, וזה נהרג על ידו, אלא אפלו מת מחמת מכה ראשונה – פטור.

ג. החובל בבנו ובתו גדולים – חיב בכל. בעבדו ושפחתו העברים של אחרים – מוציאין מידו. ושל בתו – נותנין לה מיד. ושל בנו – עושה לו בתן סגלה מיד. בבניו ובנותיו קמנים של עצמו – פטור מן הכל. החובל בבתו קמנה – נזקה שלה, והשאר – תרי זה פטור. חבלו בה אחרים – נזקה שלה, והשאר עושה לה בתן סגלה. ואם מתה – אביה יורשה. החובל בבנו גדול – חיב בכל. בעבדו ושפחתו הננענים – חיב בכל ופטור מן השבת, מפני ששבתו שלו. חבל יתר מן הראוי להן – תרי זה חיב. האב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, וכלן שהכו ושהזיקו – תרי אלו פטורין. חבלו

יתר מן הראוי להן - תרי אלו תיבין. שלית בית דין שהכה ברשות בית דין והזיק - פטור. אבל חבל יתר מן הראוי לו - תרי זה תיב. רופא אמן שרפא ברשות בית דין והזיק - פטור. חבל יתר מן הראוי לו - תרי זה תיב.

ד. המביש את חברו ערום - תרי זה תיב, ואינו דומה מבישו ערום למבישו לבוש. בישו במרחץ - תרי זה תיב, ואינו דומה מבישו במרחץ למבישו בשוק. ואינו דומה המתביש מן היקר למתביש מן הפגום. ואינו דומה גדול המתביש לקטן המתביש. החובל בהרש שוטה וקטן - תיב בארבעה דברים ופטור מן הבשת, מפני שאין להן בשת. רבי אומר: חרש יש לו בשת, קטן אין לו בשת. החובל שוטה, פגמים יש לו בשת ופגמים אין לו בשת. סומא - רבי יהודה אומר: אין לו בשת. וחקמים אומרים: יש לו בשת.

ה. החובל באשתו, בין שחבל בה הוא, בין שחבלו בה אחרים - מוציאין מידו וילקח בהן קרקעות, והוא אוכל פרות. רבי יהודה בן בתירה אומר: בשת שפסתר - לה שני חלקים ולו אחד. בשת שבגלוי - לו שני חלקים ולה אחד. שלו - נותנין לו מיד. ושלה - ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. החובל בתיבי גליות בית דין - תיב בפל. בתיבי מיתות בית דין, עד שלא נגמר דינו - תיב.

משנזמר דינו - פטור. תוצא להרג וחבל באחרים - חיב. חבלו בו
אחרים - פטורין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף הוא שחבל
באחרים - פטור, שאין מחזירין אותו לאמידת בית דין. מעתה
הרודף אחר חברו להרגו, ונהפוך הנרדף וחבל בו, או שחבלו בו
אחרים - פטורין. שנאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח".
הרגו והרג את בהמתו באחד, וקטע את ידו באחד. הרגו וסמא את
עינו באחד - פטור, שנאמר (שמות כא): "ולא יהיה אסון ענוש וענוש".
הא אם יש אסון - אין נענש. אבל הרג את בהמתו ואחר כך הרגו.
קטע את ידו ואחר כך הרגו. סמא את עינו ואחר כך הרגו - חיב,
שנאמר (שמות כב): "דמים לו שלם ישלם". זה הכלל: כל שחלה עליו
מיתה ותשלומין באחד - פטור. מיתה ואחר כך תשלומין, תשלומין
ואחר כך מיתה - תרי זה חיב.

ו. החובל באביו ואמו ועשה בהן חבורה, אפלו שוגג - פטור, מפני
שנדון בנפשו. הרובע והנרבע, אפלו שוגג - פטור. מפני שנדון
בגופו. הדליק גדיש של חברו ביום הכפורים, אפלו שוגג - פטור,
מפני שנדון בנפשו. הזנב ביסו של חברו, והוציאו בשבת - תרי זה
חיב, שכבר נתחייב בגנבת הפים עד שלא תבא שבת. אם היה

מגדר בו יוצא - פטור. העושה מום במקדשין - אין משלם אלא חצי נזק.

ז. הפה את האשה ויצאו ילדיה - משלם נזק צער רפוי שכת ובשת לאשה, וולדות לבעל, שנאמר (שמות כא): "ונגפו אשה הרה"; מה תלמוד לומר הרה? ולדות - לבעל הריון. נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת - ולדות לבעל הריון. היתה מעברת מגר ועבד משחרר, ולדות של גר ועבד משחרר, לפיכך אם מת - הרי זה זכה.

ח. החובל בעבדו ושפחתו העברים, בינו לבינו - הרי אלו נשבעין ונוטלין. החובל בעבדו ושפחתו הפגעים בינו לבינו - פטור, מפני שהוא קנס. המכה את עבדו, מכרו לאחר ומת - פטור, שנאמר (שמות כא): "והכהו ומת תחת ידו", עד שתהא מפתו ומיתתו ברשותו. עבד שחבל בעצמו - יוצא להרות, ונותן לרבו. האשה שחבלה בבעלה - אין מפסדת פתבתה כלום. וכשם שאי אפשר לה למכור פתבתה והיא תחתיו - כך אין מפסדת פתבתה והיא תחתיו.

ט. עבד שאמר לרבו: "הפלת את שיני וספית את עיני - תן לי דמי עיני". הרב אומר: "ספית את עיניך והפלת את שניך - מול דמי שניך"; עבד נשבע ונוטל. המוכר את עבדו, בין מתכונן לו ובין שאין מתכונן לו, יצא בן חורין. היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: במתכונן - יוצא בן חורין, ובשאינ מתכונן - לא יצא בן חורין. רבו רופא ואמר לו: "רפא את עיני זו", וסמאה. "שני זו", ועקרה - שחק בו ויצא בן חורין. רבי שמעון בן גמליאל אומר: לא יצא בן חורין. וכלו, אם אמר לאחר לעשות לו בן - לא יצא בן חורין. הפהו נגד עינו ואינו רואה, נגד אָזְנוֹ ואינו שומע - לא יצא בן חורין, שנאמר: "והפהו" - עד שיגשה בו מעשה. על עינו ואינו רואה, על אָזְנוֹ ואינו שומע - יצא בן חורין. הפהו על מחו וירדו מים ופפו את עיניו, ויצאו בנות מלך וסמא את עיניו - יצא בן חורין. הפהו על עינו וכהתה, על שנו ונדרה, אם היה משתמש בהן - לא יצא בן חורין. ואם לאו - יצא בן חורין. היתה עינו פתה וסמאה, שנו נדודה ועקרה, אם היה יכול לשתמש בהן לשעבר - יצא בן חורין. אם לאו - לא יצא בן חורין.

י. תחובל בתברו ומת - יתנו תיורשין. מת הנחבל - יתן לתיורשין. תחובל, בין שיש שם טענה ובין שאין שם טענה - תרי זה נשבע

ונטיל. רבי יהודה היה קורא אותה הכהנת, וכל זמן שהן חוככין זה את זה – הרי אלו נשבעין ונטילין. היה נשוד, מקום שאין יכול לישוד את עצמו – נטיל שלא בשבועת. לאחר זמן, זה אומר תבלת וזה אומר לא תבלתי – הרי זו פאחת מפל הטענות.

יא. החובל בחברו, אף על פי שלא פקש החובל מן הנחבל – הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים, שנאמר (בראשית כ): "ויתפלל אברהם אל האלהים". וכן אתה מוצא ברעי איוב, שנאמר (איוב מב): "ועתה קחו לכם שבועת פרים ושבועת אילים", מה הוא אומר? (איוב מב): וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו" וגו'. רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: הרי הוא אומר (דברים יג): "ונתן לך רחמים ורחמוך ותרבוך" וגו', זה סימן יהא בידך, כל זמן שאתה רחמן – תרחמן מרחם עליך. הבהו באחר ידו, בניר, ובפנקס, בעורות שאין עבודין, בטמום של שטרות שבידו – נתן ארבע מאות זוז, ולא מפני שמכה של צער, אלא מפני שמכה של בזיון, שנאמר (תהלים א): "קומה ה' הושיעני אלהי כי הפית את כל אויבי" וגו'. (מיקה ד): "בשכט על תלחי" וגו' (ישעיה א): "גוי נתתי למפים" וגו'. וכשם שחייב על גזקי חברו – כן הוא חייב על גזקי עצמו. תרק וטש בפניו כנגד חברו, ותלש בשערו, מקרע את כסותו, משפר את בליו, מפזר את

מעוֹתֵינו בַּחֲמַתּוֹ – פֶּטוּר מְדִינַי אָדָם וְדִינוֹ מְסוּר לְשָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (פְּרָאשִׁית ט): "וְאָדָּךְ אֶת דְּמָכֶם לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם מִיַּד נַפְשׁוֹתֵיכֶם אֲדַרוֹשׁ". רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי חֶלְפָאִי בֶן אֲגָרָא שֶׁאָמַר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִתְּלַשׁ בְּשַׁעְרֹו, מְקַרַע אֶת פְּסוּתוֹ, מְשַׁבֵּר אֶת כְּלָיו, מַפְזֵר אֶת מְעוֹתָיו בַּחֲמַתּוֹ – יְהִי בְּעֵינַיִךְ כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁאֵלֹו אָמַר לוֹ יִצְרוּ: לֹא וְעַבְד עֲבוּדַת כּוֹכָבִים – הֲיִה עוֹבֵד, שֶׁכֵּךְ הִיא עֲבוּדָתוֹ שֶׁל יִצְרָה־רַע. הָאוֹמֵר: "סְמוּא אֶת עֵינַי שֶׁהִזְקַתְנִי"; "קָטַע אֶת יְדֵי שֶׁהִזְקַתְנִי" – פֶּטוּר. אֲנִסְוָהוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְנִטְלוּ כְּמוֹנוֹ בְּפָנָיו – פֶּטוּר. נִטַּל וְנִתֵּן לְהֵן – הֲרֵי זֶה חַיֵּב.

יום המישי, ב' שבט

לְמַדְתָּ כָּבָר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי ?

בְּכָלִי : יְבָמוֹת קִי ; יְרוּשָׁלַיִם : תְּרוּמוֹת נַח

מִסְפֶּקֶת בְּבֵא קָמוּא פֶּרַק עֲשִׂירִי

א. הגזיל את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגזיל את הרהל ונמטענה אצלו וגזזה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז והלכה אפלו ארבעה וחמשה פעמים – משלם בשעת הגזלה. רבי שמעון אומר: רואין אותן באלו הן שומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקחו. אבנים ושיפן – משלם בשעת הגזלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזלן – יד הגזיל על העליונה. רצה – משלם בשעת הגזלה. רצה – אומר לו: "הרי שלך לפניך".

ב. גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתננע, מטבע ונפסל, יין ונתגלה, יין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתננע ונתצו. מטבע ונשוף. יין ונתגלה ושפכו. יין ונתנסף ושפכו. תרומה ונטמאת ושרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו. בהמה ונעבדה בה עברה ונסקלה – משלם בשעת הגזלה. זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מבריתה – אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מבריתה – משלם בשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם בשעת הגנבה. הגזיל את המריש ובנאו

בבירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שוה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

ג. היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אומר: תן לי עצי ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שומין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שומין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

ד. נגר שקבע מסמר בשדה בתבה ובמגדל ונשפר - חייב לשלם, מפני שהוא בנושא שחר. נתן לחרש לעשות לו כפא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כפא - יד הפעלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כפא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שני הפעלים על העליונה. והמוליד הפיין לטחון ולא לתתו, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאו פת נפולין. בשר לטבח והקדיהו - חייב לשלם מפני שהוא בנושא שחר.

רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמן - פטור. הדייט - חיב. ונושא שכר - בין זה ובין זה חיב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חיב לשלם, מפני שהוא בנושא שכר.

ה. הגזול את חברו שוה פרוטה, ונשבע לו יוליכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו, אבל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר ליורשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה גזול, לפיכך אם שלח חלה ונטלה - הרי זה זכת. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אבל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה משלם קרן והמש בבית דין, ומביא אשם על השבועה.

ו. פרוטה בקרן - מעכב. חצי פרוטה - אין מעכב. חמש - בלו אין מעכב. מי שזקף החמש - הרי הוא כחמש לכל דבר. הגזול את חברו ונשבע לו - הרי זה משלם קרן והמש, ומביא אשם. מת הנגזל - משלם הגזול ליורשי הנגזל. קרן והמש ומביא אשם, מת הגזול - יורשי הגזול משלמין לנגזל קרן ופטורין מן החמש, ומן

האָשם. מתו הגזל והנגזל - יורשי הגזל משלמין ליורשי הנגזל.
קרן ופטורין מן החמש ומן האָשם.

ז. ראה גזלתו של חברו בתוך ביתו, ואבדתו של חברו בתוך ביתו,
ואמר: איני יודע, ונעלמו ממנו בשעה שנשבע - פטור; שנאמר
(ויקרא ה): "ונשבע על שקר" וגו'. אמר לבניו: גזלה זו של פלוני היא,
אבדה זו של פלוני היא, בזמן שנשבעין על דעת אביהן - חיבין, על
דעת עצמן - פטורין.

ח. הגזל את הרבים - חיב להחזיר לרבים. חמר גזל הרבים מגזל
היחיד, שהגזל את היחיד - יכול לפיטו ולהחזיר לו גזלו. הגזל את
הרבים - אין יכול לפיטו ולהחזיר להן גזלם. הגזל את הנכרי -
חיב להחזיר לנכרי. חמור גזל הנכרי מגזל ישראל מפני חלול השם.
הגזל את הנכרי, ונשבע לו ומת - אינו מתכפר לו, מפני חלול
השם.

ט. דרש רבי יוסי הגלילי בגזל את חגר, והיה עולה לירושלים,
ומעותיו ואשמו בידו, ומצאו, וזקפו עליו במלוח. הביא את אשמו
ואחר כך מת חגר - יצא. לא הספיק להביא את אשמו עד שמת
חגר - הרי זה צריך להביא. והמעות - זכה בהן. וחכמים אומרים:

לא עשה כלום, עד שיתנם לו ויחזר לטלם ממנו. דרש רבי עקיבה בשבא מזפרן: בגזל את הגר ונשבע לו, ותיה עולה לירושלים ומעותיו ואשמו בידו, ומת בדרך – תכסף ינתן לבניו, ואשם ירעה עד שישתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה, שנאמר (במדבר ה): "מלבד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו", מי שצריך כפרה, יצא זה שאין צריך כפרה. נתן את הכסף לאנשי משמר ומת – אין היורשין יכולין להוציא מידם, שנאמר (במדבר ה): "איש אשר יתן לבתו לו יתיה", נתן הכסף ליהויריב ואשם ידעיה – יחזיר הכסף אחר האשם; דברי רבי יהודה. ותכמים אומרים: אשם אחר הכסף. אמר רבי: אם כדברי רבי יהודה – יקריבו בני יהויריב את האשם, לא נתכפר לו אלא אם כן קים אשם, יחזיר הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו. עבר משמרו של יהויריב – יחזיר האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה, ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו. הביא אשמו ולא הביא גזלו – לא יהא ממרם בידו עד שיביא גזלו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. הביא אשמו ולא הביא מעילתו – לא יהא ממרם בידו עד שיביא מעילתו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. מצורע שהביא הטאתו קדם לאשמו – לא יהא ממרם בידו, עד שיביא אשמו, אלא תעבר צורתו ותצא לבית השרפה.

י. גֹּזַל וְהֶחֱלִיף, גֹּזַל וְהֶקְדִּישׁ, גֹּזַל וְנָתַן בְּמִתְנָה, גֹּזַל וְנָתַן בְּהִקְפָּה, גֹּזַל וּפְרַע אֶת חֹבּוֹ, גֹּזַל וְשָׁלַח סְבֻלוֹנוֹת לְבֵית חָמּוֹ - הָרִי זֶה חֵיב. וְהִמְקִיבֵל מִמֶּנּוּ - הָרִי זֶה פְּטוּר. הַגֹּזֵל וּמֵאֲכִיל לְבָנוּ וּבְתוֹ הַקְּטָנִים, לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים - פְּטוּרִין מִלְּשָׁלֵם. הַנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן דְּבָר שְׂיֵשׁ בּוֹ אַחֲרֵיכֵן - חֵיבִין לְשָׁלֵם. לְבָנוּ וּבְתוֹ הַגְּדוֹלִים, לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים - חֵיבִין לְשָׁלֵם. וְאִם אָמְרוּ גְּדוֹלִים: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַה חֵשְׁבוֹן עָשָׂה עִמָּכֶם אָבָא - פְּטוּרִין מִלְּשָׁלֵם.

יא. אֵין פּוֹרְטִין, לֹא מִתְבַּת הַמוֹכְסִין וְלֹא מִכֵּים שֶׁל גְּבִיּוֹן, וְאֵין נוֹטְלִים מִהֶן צְדָקָה. אֲבָל פּוֹרְטָא הוּא לֹא דִינָר וּמְחֻזָּר לֹא אֶת הַשָּׂאָר. נִתְחַלְפוּ לֹא כָּלִים בְּבֵית הָאֶמֶן - אֵינוּ רִשְׁאֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וְיִלְךְ חֵלָה וַיִּבְקֹשׁ אֶת כְּלָיו. בְּבֵית הָאֶבֶל וּבְבֵית הַמְּשֻׁתָּה רִשְׁאֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, וְיִלְךְ חֵלָה מִיָּד וַיִּבְקֹשׁ אֶת כְּלָיו.

יב. גִּנְבַּ שְׁנַטְל מְזֵה וְנָתַן לְזֵה - מַה שְׁנַטְל נְטַל, וּמַה שְׁנָתַן נָתַן. שְׁטַף נָהָר עֲצִים וְאֲבָנִים וְקוֹרוֹת מְזֵה וְנָתַן לְזֵה, אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַפְּעֻלִים - הָרִי אֵלּוֹ שְׁלָהֶם, אִם הָיוּ הַפְּעֻלִים מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶן, אִו שְׁהָיוּ בְּמִקּוֹם אַחֵר - הָרִי אֵלּוֹ שֶׁל כְּעֻלִים.

יג. שפך זה את יינו והציל דבשו של חברו – נותן לו שכרו דמי
 הישב אבדה. ואם אמר לו: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך –
 חיב לתן לו. פרק זה את עציו והציל פשתנו – נותן לו שכרו דמי
 הישב אבדה. ואם אמר: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך – חיב
 לתן לו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה
 שופך את יינו ומציל דבשו של חברו, ונוטל דמי יינו מתוך דבשו
 של חברו. ושיהא זה מפרק עצו ומציל פשתנו של חברו, ונוטל דמי
 עצו מתוך פשתנו של חברו. מאימתי זוכה אדם בנחיל של דבורים?
 משתכנס לקרפיו. הרי שירד נחילו לתוך גנתו של חברו ואין בעל
 הגנה מניחו להכנס, שלא לשבר את ירקו – הרי זה יורד על כרחו
 ומציל נחילו. ואם הזיק – משלם מה שהזיק. רבי ישמעאל בן רבי
 יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה קוצץ את
 הספה ומציל נחילו ונוטל דמים, שעל מנת בן הנחיל לישראל את
 הארץ. שנים שהיו באין במדבר, ביד זה חבית של מים וביד זה
 חבית של דבש, נסדקה חבית של מים – תנאי בית דין הוא, שיהיה
 זה שופך את דבשו ומציל מימיו של חברו, ובשוגיע לשוב – נותן
 לו דמי דבשו, שהמים מחיה במדבר, ואין הדבש מחיה במדבר.
 פועל ועני שעלו באילו, ושברו את הספה, אם עלו במקום שדרך

בני אדם רגילין לעלות בו - פטורין. ואם לאו - חיבין. הגזיל את השדה ונטלה אנם - יאמר לו: הרי שלך לפניך.

יד. הגזיל את חברו, או שדה הימנו, או שהפקיד לו בישוב - לא יחזיר לו במדבר. אבל מחזיר לו בשירה. והאבדה - חוזרת לפעלים בכל מקום. מי שבא בדרך, והיה בידו מעות, וראה אנם בא בנגדו, ואמר לו: בא טול את אלו, שאני חיב לך. אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חיב. משכן לו בית, משכן לו שדה, וראה דלקה מממשות ובאה בתוך שלו, אומר לו: בוא ותצל את שאני חיב לך, אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חיב.

טו. הגונב טלה מן הדיר והחזירו, ואחר כך נגנב כל הדיר בלו, אם הודיעו בו לפעלים - פטור. ואם לאו - חיב. הגונב חבית מן המרתף, והחזירה למרתף, ואחר כך נגנב כל המרתף בלו, אם הודיעו בו לפעלים - פטור. ואם לאו - חיב. הטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה - אינו משלם אלא רביעית. הגביחה ונטל ממנה רביעית, ונשברה, או שהחמיצה - משלם את הכל. הגונב סלע מן חכים והחזירה לחכים, ואחר כך נגנב כל חכים בלו, אם הודיע בה לפעלים - פטור. ואם לאו - חיב. אומר רבי יהודה: בפה דברים אמורים? בזמן שהחזירה לצורתה, אבל נטלה מן חכים

והחזירה לצרור, מצרור והחזירה לפים - תרי זה חיב. הגונב פיסו של חברו והחזירו לו בשהוא ישן, ונער, ותרי פים בידו! אם מכיר את שלו - פטור. ואם לאו - חיב. הגונב סלע מחברו בלא יודע, והבליעה לו בחשבון - יצא. "לא תגנבו" - על מנת למיקט. "לא תגנבו" - על מנת לשלם תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה.

טז. בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית אחרים, שמו יראה כגנב. וכן היה בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית הגנב, שמו אף הוא יראה כגנב, אלא משבר את שניו ומוציא את טליתו מידו. גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה - בלן חיבין לתחזיר. עשה אחד מהן תשובה - אין חיב לשלם אלא על חלקו בלבד. אם היה מוציא ונותן לפניהם - חיב לשלם על הכל. טל דמי פרתה, טול דמי טליתך - אין שומעין לו. באמת נגנבו או אכדו - נותן לו דמיהן.

יום שישי, ג' שבט

למדת כבוד את הדף היומי?

בבלי: יבמות קיא; ירושלמי: תרומות נט (סיום המסכת)

מסכת בבא קמא פרק אחד עשר

א. איז מקבלין פקדונות, לא מן הנזשים ולא מן העבדים, ולא מן הקטנים. קבל מן האשה – יחזיר לאשה. מתה – יחזיר לבעלה. קבל מן העבד – יחזיר לעבד. מת – יחזיר לרבו. קבל מן הקטן – עושה לו בהן סגולה. מת – יחזיר לאביו. וכלן, אם אמרו בשעת מיתה – ינתן לפלוני שהן שלו – יעשה מפרש בפרושו. הן שנושא ונתן משל אביו. וכן העבד שנושא ונתן משל רבו – הרי הן של אב, הרי הן של רבו. אם אמרו בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו – יעשה מפרש בפרושו.

ב. האומר 'נתנו מאתים דינר לבית הכנסת', 'נתנו ספר תורה לבית הכנסת' – ינתנו לבית הכנסת הרגיל בו. ואם היו שנים והיה רגיל

בשתייהן - ינתנו לשתייהן. האומר 'תנו מאתים דינר לעניים' - ינתנו לעניי אותה העיר. רבי אחא אומר: לעניי כל ישראל. האומר 'תנו שדה פלוגית לעניים'. לקט שכחה ופאה - לעניי אותה העיר, 'לעניי עיר פלוגית' - לקט שכחה ופאה לעניי עיר אחרת. הבן שהיה אוכל משל אביו וכן שהיה אוכל משל רבו, קוצץ ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אהבו, ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שפך נהגו.

ג. לוקחין מן הנשים פלי צמר ביהודה, ואין לוקחין פרות יינות שמנים וסקלתות, לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים. אבא שאול אומר: לוקחין מן האשה בחמשה דינריו, כדי שתקח בהן כפה לראשה. גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה, אבל לא דבר מרבה.

ד. אין לוקחין, לא שמן במועט, ולא זיתים במועטין, אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לוקחין מן הנשים זיתים בגליל העליון, שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו, ונותן לאשתו ומוכרה. הבן שמוכר בשוק, וכן העבד שמוכר בשוק - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור. שומר פרות יושב ומוכר וסלו לפניו, יושב ושוקל ותורטני לפניו -

מִתֵּר לְקַח מִהֵן. וְכֵן שְׂאֵמְרוּ לְהַטְמִיץ אֶסוּר. אֵיךְ לִקְחֵיךְ מִן הַרְוֵעִין, לֹא עֵינִי וְלֹא גִזְיוֹן וְלֹא תְלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר, אֲבָל לִקְחֵיךְ מִהֵן תְּפוּרִים – שֶׁהַתְּפוּרִים שֶׁלָּהֵן. וְלִקְחֵיךְ מִהֵן חֶלֶב וְגִבְיֵנָה בַּמִּדְבָּר אֲבָל לֹא בִישׁוּב. בְּכָל מָקוֹם לִקְחֵיךְ מִהֵן אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה צֵאֵן. אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה גִזְיוֹן, אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֵאֵן וְלֹא שְׁתֵּי גִזְיוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: לִקְחֵיךְ מִהֵן בֵּיתוֹת וְאֵיךְ לִקְחֵיךְ מִהֵן מִדְּבָרִיּוֹת. כִּלְלוּ שֶׁל דָּבָר, כֹּל שֶׁגִּנְבַּת הַרְוֵעָה וְאֵיךְ בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ אֶסוּר לְקַח מִמֶּנּוּ. וְכֵן שְׂאֵי אֲפֻשֶׁר לוֹ אֵלֶּיךְ אִם בֵּן בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ – מִתֵּר לְקַח אוֹתוֹ. אֵיךְ שׁוֹכְרִין בְּהֵמָה מִן הַרְוֵעִין, וְלֹא בָלִים מִן בַּעֲלֵי אֲמֻנִיּוֹת. אֵיךְ שׁוֹאֲלִין בְּהֵמָה מִן הַרְוֵעִין, וְלֹא בָלִים מִן בַּעֲלֵי אֲמֻנִיּוֹת – הֵן עֲצָמִן מִתֵּרִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. וְכֵלִים הַנִּמְכָּרִים לְשֵׁם חֲדָשִׁים – אֶסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן.

ה. אֵיךְ לִקְחֵיךְ מִן הַגְּרָדִי – לֹא קוֹצִין, וְלֹא עִירִין, וְלֹא סְנָקְאֵנִין, וְלֹא שְׁנֵי פְקָעִיּוֹת. אֲבָל לִקְחֵיךְ מִמֶּנּוּ בְּגַד מְנַמָּר שְׁתֵּי טוּוֹי וְאֲרוּג. אֵיךְ לִקְחֵיךְ מִן הַצָּבֵעַ, לֹא אוֹתוֹת וְלֹא הֶגְמָאוֹת, וְלֹא תְלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר. אֲבָל לִקְחֵיךְ הַיּוֹמֵנוּ צֶמֶר צְבוּעַ – טוּוֹי שְׁתֵּי וְעֶרֶב. אֵיךְ לִקְחֵיךְ מִן הַסּוּרְקָה, מִפְּנֵי שְׂאֵינֵן שְׁלוֹ. מָקוֹם שֶׁנִּתְּחַגְּגוּ לְהִיּוֹת שְׁלוֹ – תֵּרִי אֵלָיו שְׁלוֹ. בְּכָל מָקוֹם לִקְחֵיךְ מִמֶּנּוּ כֹר מְלֵא מוֹכִיץ, וְכֵסֶת מְלֵאָה מִסְפָּחוֹת, וְלִקְחֵיךְ מִן הַכּוֹבֵס, מוֹכִיץ מִפְּנֵי שֶׁהֵן שְׁלוֹ. וְלֹא יִסְרַק אֶת הַבְּגָד

לשתיו אלא לערבו. ולא יהא נותן בכגד יתר משלשה חומין, ושני חומין העליונין – תרי אלו שלו. אם היה שחור על גבי לבן – נוטל את הכל והן שלו. ישעיה איש טיראח היה נוהג בתסידות ונוטל את הכל. אם עתיד להשוותו, אפלו מותר – משוהו לארבו ואין משוהו לרחבו, מה שחרש – מוציא בפעצד. והנפסק במגרה – תרי אלו של בעל הבית. מתחת המקדח ומתחת הרהיטני ונגרר במגרה – תרי אלו שלו. הנותן עורות לעבד. הקצוצין והתלושין – תרי אלו של בעל הבית. והיוצא עם שטף המים – תרי אלו שלו. החיטא ששיר מן החוט פחות מפלא מחט, ומטלית פחותה משלש על שלש, והנותן עורות לעבדו, בלן אצל בעל הבית – תרי אלו של בעל הבית. מסתתי אבנים, מפסקי גפנים, מנפכי הגין, מנפשי זרעים בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן – אסורים משום גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן – מתרין משום גזל. השוכר את הפועל לנקף עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות. מקום שנחגו להיות שלו – תרי אלו שלו, של בעל הבית – תרי אלו של בעל הבית. ואין משנין ממה שחג המדינה.

שבת קדש, ד' שבט

למדת כּבֵר את הדף היומי ?

בבלי: יבמות קיב; ירושלמי: (מתחילים!) מעשרות א'

מסכת בבא מציעא פרק ראשון

א. שנים אוחזין בטלית, זה נוטל עד מקום שתפוס, וזה נוטל עד מקום שתפוס. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תופסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן – המוציא מחברו עליו הראיה. זה אומר: 'בלה שלי, וזה אומר: 'שליש שלי'. האומר בלה שלי – ישבע שאין לו בה פחות מחמשה חלקים. והאומר שליש שלי – ישבע שאין לו בה פחות משתות. בללו של דבר, אין נשבע אלא על חצי טוענו בלבד.

ב. שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור, או שהיה אחד מושף ואחד מנהיג כמדה הזאת; רבי יהודה אומר: המושף את הגמל והמנהיג את החמור – הרי זה זכה.

ג. האומר יזכה לי בתי במציאה שתפל לתוכו היום לא אומר כלום יצא לו שם מציאה דבריו קיימין.

ד. מצא שטרי חוב שאין בהם אחריות נכסים, בזמן שלוח מודה – יחזיר למלות. אם לא – לא יחזיר לא לזה ולא לזה; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו אחריות נכסים – גובה מנכסים משעבדין, ושאין בו אחריות נכסים – גובה מנכסים בני חורין. וחקמים אומרים: זה וזה לא יחזיר, מפני שזה וזה גובה מנכסים משעבדין.

ה. מצא גט אשה, בזמן שהאיש מודה – יחזיר לאשה. אם לא – לא יחזיר לא לזה ולא זה. גט שחרור, בזמן שהרב מודה – יחזיר לעבד. ואם לא – לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. אוגקילוסיא בזמן שהלוח מודה – יחזיר למלות. ואם לא – לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. דיתקאות, ופתיקאות, ומתנות בזמן שהנותן מודה – יחזיר למקבל. ואם לא – לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. שטרי מקח וממכר,

שְׁטָרֵי אַרְיִסוֹת וְקַבְלָנוֹת בְּהֵמָּה – הָרִי זֶה לֹא יִחְזֹר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה.

ו. גִּזְרֵי דִין וּפְרוֹזְבוּלִין – הָרִי זֶה יִחְזֹר, לְפִי שְׁפָתוֹכִין עַל שְׁמוֹ, בֵּין שְׁמִצָּאן בְּשׁוֹק, וּבֵין שְׁמִצָּאן בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אָבִיו. כָּלְלוּ שֶׁל דְּבָר: אִם יֵשׁ עִמָּהֶן כִּמְפוֹנוֹת – יַעֲשֶׂה מָה שֶׁבִּמְפוֹנוֹת. הוֹדָאת בְּעַל דִּין כַּמֵּאָה עֲדִים אִימְתִי בְּזִמְן שְׁטַעְנָו וְהוֹדָה, אֲכַל אִם הוֹדָה מִפִּי עֲצֻמוֹ – יִכּוֹל לְחֹזֵר בּוֹ, שְׁתַּפֵּחַ שְׁאִסְרָה הוּא הִפֵּחַ שְׁתַּתִּיר. הוֹדָאת בְּעַל דִּין כַּמֵּאָה עֲדִים. וְהַשְּׁלִישׁ נְאֻמָּן מִשְׁנִיחֵן. זֶה אוֹמֵר כָּךְ, וְזֶה אוֹמֵר כָּךְ, וְהַשְּׁלִישׁ אוֹמֵר כָּךְ – הַשְּׁלִישׁ נְאֻמָּן. אִימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַשְּׁלִישוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ, אִין הַשְּׁלִישוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ – הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם. נְאֻמָּן בְּעַל הַמִּקְחָ לֹאמַר: 'לָזֶה מִכְרָתִי אֵת מִקְחִי'; אִימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַמִּקְחָ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ. אִין הַמִּקְחָ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ – הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם. נְאֻמָּן הַדֵּין לֹאמַר: 'לָזֶה זְכוּתִי וְלָזֶה חִיבָתִי'; אִימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַדֵּין לְפָנָיו, אֲכַל אִין הַדֵּין לְפָנָיו – הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם.

ז. וְכִמְפוֹן שְׁיֵשׁ עֲלָיו עֲדִים מִתְקַיִם בְּחוֹתְמוֹ, וְשָׂאִין עֲלָיו עֲדִים וְיוֹצֵא מִתַּחַת יָדֵי שְׁלִישׁ, אַחַר הַתּוֹם שְׁטָרוֹת – כְּשֶׁר. אִיזְהוּ אַחַר הַתּוֹם

שְׁטָרוֹת? אֵיךְ אָנִי פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי מְקַבֵּל אָנִי עָלַי כָּל מַה שֶּׁכָּתוּב
בְּשֵׁטֶר זֶה, וְהַעֲדִים לְמוֹטָה – כָּשֵׁר.

ח. אִיזוֹ הִיא אַגוּד שֶׁל שֵׁטֶר? שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בָּזָה. אִיזְהוּ תַכְרִיךְ
שֶׁל שֵׁטֶר? כָּל שְׁחוּמָא אִו מְשִׁיחָה אִו דְּבַר אַחַר כְּרוּךְ עָלָיו מִבְּחוּץ.
אִיזוֹ חֲפִיכָה? – זוֹ חֲמַת קַמְנָה. שְׁנַיִם שְׁהִיו תְּפוּסִים בְּשֵׁטֶר, זֶה אוֹמֵר:
'שְׁלִי הוּא וְאָבֵד מִמֶּנִּי, וְזֶה אוֹמֵר: 'בְּיַדִּי הוּא וּפְרַעְתִּיו לָךְ' – יִתְקִים
שֵׁטֶר בְּהוֹתְמוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יִחַלְקוּ.

ט. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַצְמוּ זֶה בָּזָה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן לְחֶבְרוֹ: אִם לֹא בָאתִי
מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי, יֵהָא לָךְ בְּיַדִּי כָּךְ וְכָךְ. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא – יִתְקִים
הַתְּנָאִי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הִיאֵךְ זוֹכָה בְּדָבָר שֶׁלֹּא בָא
לְתוֹךְ יְדוּ? אֵלָא יִנְתַּחֲנוּ. מִשְׁכֵּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכֵּן לוֹ שְׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: אִם
לֹא נָתַתִּי לָךְ מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי – אֵין לִי בְיָדְךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ הַזְּמַן
וְלֹא נָתַן – יִתְקִים הַתְּנָאִי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הִיאֵךְ
זָכָה זֶה בְּדָבָר שֶׁאִינוֹ שְׁלוֹ? אֵלָא יִנְתַּחֲנוּ. מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי, בְּשָׁנִים
שְׁהִיו עוֹרְרִין עַל חֲבִית וְעַל הַשְּׂדֵה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן: אִם לֹא בָאתִי
מִכָּאֵן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי אֵין לִי בְיָדְךָ כְּלוּם, הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא – בְּאַמַּת
אָמְרוּ שֶׁאָבֵד אֶת זְכוּתוֹ. הַנּוֹתֵן עֲרֹבֹן לְחֶבְרוֹ עַל חֲבִית וְעַל הַשְּׂדֵה,
וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לָךְ מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי אֵין לִי בְיָדְךָ כְּלוּם,

והלה פותב לו: אם אֶחָזֵר בָּךְ – תִּרְיַנִּי בּוֹפֵל לָךְ עֲרֻבֹנָה, וְהִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן – יִתְקַיֵּם הַתְּנָאִי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאָדָּה זֹכָה זֶה בְּדָבָר שְׂאִינֹו שְׁלוֹ? אֵלֶּא נֹוּתֵן לוֹ עֲרֻבֹן שְׁלוֹ. אָמַר רַבִּן שְׁמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׂאֵמַר לוֹ עֲרֻבֹנִי יִקוּן, אֲבָל לְקַח הִימְנֹו בֵּית אֹו שְׂדָה בְּמֵאָה מְנָה, אֲפִלּוֹ לֹא נָתַן לוֹ מִתֵּן אֵלֶּא שְׁלֶשָׁה מְנָה – תְּרֵי הַשְּׂדָה קִנְיָה לוֹ, וּמִחֲזִיר לוֹ אֵת הַשְּׂאָר. אֲפִלּוֹ לְאַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים. הַנּוֹתֵן עֲרֻבֹן לְחֵבְרוֹ עַל הַבַּיִת, וְעַל הַשְּׂדָה, כָּל הַמְּשַׁנָּה וְכָל הַחֲזִיר בּוֹ – יָדוֹ עַל הַתְּהַתְּנָה. חֲזֵר בּוֹ הַמוֹכֵר – יָד הַלּוֹקֵחַ עַל הָעֲלִיּוֹנָה. רָצָה לְפֹוֹל רַבִּיעַ בְּקַרְקַע – נוֹטֵל. רַבִּיעַ בְּמַעוֹת – נוֹטֵל. וְהַשְּׂאָר גּוֹבָה מִן הָעֲדִיּוֹת. חֲזֵר בּוֹ לּוֹקֵחַ – יָד מוֹכֵר עַל הָעֲלִיּוֹנָה. רָצָה לְתֵן רַבִּיעַ בְּקַרְקַע – נֹוּתֵן. רַבִּיעַ בְּמַעוֹת – נֹוּתֵן, וְהַשְּׂאָר גּוֹבָה מִן הַזְּבוּרִית.

י. הַמְּפָקִיד שְׂטֵרוֹת אֲצֵל חֵבְרוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂאִינֵן כְּתוּבִין בְּשֵׁמוֹ – תְּרֵי זֶה יִחֲזִיר אֵת שְׁלוֹ. מֵת – יִנָּתֵן לְיֹוֹרְשָׁיו. וְאִם אָמַר בְּשַׁעַת מִיתָה יִנָּתְנוּ לְפִלּוֹנֵי שְׁחֵן שְׁלוֹ – יַעֲשׂוּ מִפְּרֵשׁ כְּפֹרוֹשׁוֹ. הַמְּלוֹחֵה אֵת חֵבְרוֹ עַל הַמְּשֻׁבֵּן, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לָךְ מִכֵּן עַד יוֹם פְּלוֹנִי – אֵין לִי בְּיָדְךָ בְּלוֹם. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן – הִגִּיעוּ. מְשֻׁבֵּן, בֵּין רַע בֵּין יָפֵה. לָוֶה הִימְנֹו אֵלֶּף דִּינָר בְּשֵׁטֶר וּפְרַע לוֹ מִתֵּן שְׂמֵנָה מֵאוֹת זֹו –

תרי זה מקרע לו שטר הרשון, וכותב לו שטר של מאתים זוז; דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים: השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי מן שמונה מאות זוז – מפני שמרע כחו בשני דברים, שאינו בופה את לבו לפרען לו, ושאין יכול לגבות מנכסים משעבדין. שנים שלוו בשטר אחד, ופרע אחד מהן את שלו, השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך.

יהודי יקר!

בקביעות של כמה דקות ביום אתה יכול לזכות ללמוד את כל

ששה סדרי התוספתא!!!

הַזְדַּמְנוּת נְפִלְאָה!

”הַמוֹשֶׁתֶּף בְּהַדְפָּסַת ”אֲשֶׁר
בְּנַחַל”, (אף כּמוֹה אֲנָשִׁים בְּנַחַד), יִזְכָּה
”לִישׁוּעָה בְּכֹל עֲגוּן שִׁיזְטָרְךָ...”

(כ”ק מרן מוהרא”ש שליט”א)

לְגִטְיִלַת חֵלֶק בְּהַדְפָּסַת הַפָּרָכִים
הַקְדוּשִׁים שֶׁל ’אֲשֶׁר בְּנַחַל’:

052-7622316